Ч. 26 Чернівці, субота, дня 3. (15.) лютого 1896. Рочник XII.

БУКОВИНА

ПЕРЕДПЛАТА
на „Буковину“ виносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або 40 франків.
Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі газет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

ВИХОДИТЬ:
щодня кромі неділь і руских сьвят.

Редакция і Адміністрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2), куда всї дописи адресувати належить. — Бюро редакциї отворене щодня від 8. рано до 8. вечером

Волоскі паралєльки в Чернівцях а Русини.

Ми вже минувшого року відповідали на забаганки шовіністів-Волохів і виказували, що коли они жадають волоских паралєльок в Чернівцях, то діє ся се тому, аби знівечити здобуток довголїтних заходів Русинів, рускі паралєльки. Нам закидувано з тої нагоди шовінізм, отже ми тепер до слів самого президента краю (гляди: новинки!) подаємо дословно переконуючу промову посла Єр. Пігуляка над сею справою на послїднім засїданю буковиньского сойму.

„Предложена справа здає ся в першій хвилї таким невинним і з огляду на 208.000 душ волоского народу в краю таким оправданим жаданєм, що необзнакомлений докладно з обставинами на Буковині чоловік не міг би поняти, як можна на се питанє инакше як увзглядненєм просьби відповісти.

Коли однак приглянути ся внесеню пос. д-ра Вольчиньского трохи близше, то зараз замітить ся, що се внесенє складає ся з трьох просьб. Одна відносить ся до бажаня одержати волоскі паралєльки в краю взагалї, друга до часу отвореня, а третя до місця для волоских паралєльок.

Коли відокремити ті три просьби і розібрати їх мотиви, то впадають в очи суперечности, які містять ся в тій на перший погляд так звичайній і однонїльній просьбі.

Першу просьбу мусить ся з огляду на число волоских мешканців в краю і на те, що Волохи мають тепер лише одну нившу волоску ґімназию в Сучаві признати за цілком оправдану. Се навіть було би запізнаванєм вартости і значіня як середних шкіл так питомої мови народу для єго культурного розвитку, коли би хтось хотів в принципі не признати оправданої сеї просьби, і я заявляю цілком отверто і щиро, що я був би послїдний, котрий би щось такого зробив. Я нїколи не подав би моєї руки до того, де йде о вкороченє народних прав або непризнанє средства культури для якогось народу. „Не чини другому, що тобі немиле.“

Таке моє принципіяльне становище до першої части предложеної справи і я без ваганя відповів би на него „так“, коли би они лежало перед нами в такій формі.

Але тепер приходимо до другої части сеї справи; тут вже питанє не виглядає так недвозначно і ясно. Мимохіть впадає тут в очи поквапність, нагальність і напір, щоби жадану школу основано зараз, безпроволочно. Такі річи предкладають ся і переводять ся звичайно супокійно і з відповідною розвагою, але не з такою нагальностию. Що за причина того поспіху, коли до минувшого року нїхто в краю, а навіть і волоскі ґазети не говорили хоч щото про волоскі паралєльки? Що-ж стало ся, що се питанє стало нараз таким пекучим? Може на се дадуть слїдуючі факти, котрі минувшого року в краю лучили ся, достаточну відповідь. Може на два днї перед кінцем торічної соймової сесиї прийшла з Відня вість, що остаточне отворенє руских паралєльок наступить зі слїдуючим шкільним роком, значить минувшої осени мало наступити, і що дотична 22-лїтна просьба буковиньских Русинів прийме певнїйшу форму. Зараз потім і то на послїднім засїданю сесиї вплинула волоска петиция о заснованє волоских паралєльок при черновецкій ґімназиї, і сю петицию по перерві засїданя взято зараз під нараду і она того самого засїданя прийшла перед повну палату. За сим фактом пішло штучне під'юджуванє Волохів в сїй справі волоскими ґазетами. Але рускі паралєльки торік не прийшли, хоч після певних вістий мають вкінци прийти зі слїдуючим шкільним роком. По сїм знов наступило внесенє д-ра Вольчиньского в тій самій справі і власне тепер стоїмо перед сим питанєм.

Розважмо ми тепер, що панове Волохи до минувшого року, отже до поголоски о руских паралєльках з основанєм волоских паралєльок не то не спішили ся, як тепер роблять, але, як знаю, се питанє взагалї нїгде не обговорювали.

Дальше розважмо, що на 1713 учеників ґімназияльних на цілій Буковині 432 учеників, отже 25·7 процентів належить до волоскої народности, а Русинів-ґімназиястів є в краю лише 157, значить 9 процентів. Се впрочім є цілком зрозуміле, бо Русини мають з трьох істнуючих ґімназий одну однїсеньку черновецку ґімназию, яко в рускій части краю положену, а противно Волохи можуть уживати всї три ґімназиї, між тим одну напів волоску в Сучаві і одну в чисто волоскім радовецкім повітї.

Дальше розважмо, що чисельність волоскої інтелїґенциї в наслїдок таких обставин тепер вже поважна і церковне поле майже цілковито нею заняте. Коли те все возьмемо на увагу, то з повисше сказаного виходить, що наглість основаня других волоских паралєльок в краю зовсїм не така велика і великий поспіх,

---

9

КЛОПОТИ САВЧИХИ.

Оповіданє з маломіского житя.

Написав

ОСИП МАКОВЕЙ.

(Конець).

Страх як Савчиха хотіла поїхати до Львова, аби вибити сина, але одно: годї було дитину при грудях покинути, друге: надходило Рівдво і Михась мав сам приїхати до дому.

— Най він лише приїде! — грозила Савчиха. — Вибю псявіру, аби духа в собі не чув!

Легко було тоді Савчисї грозити; може навіть, як би був Михась під ту хвилю попав ся мамі під руки, то й дістав би троха патиком; — але прийшло ся Рівдво, Михась приїхав як який кадет у мундурі, аж люди зглядали ся, а мама забула весь свій гнів: і то, що в арештї сидів і друге письмо за сина, що дістала зі школи, — все геть забула і тілько тїшила ся Михасем, що на сьвята приїхав. Дуже єму було в тім мундурі до лиця; достоту кадет молоденький, такий як старостів син, що до кадетів записав ся і підчас вакаций спацирував по місті. А ще й споважнїв Михась, як старий; Гелєнцї показував латиньску книжку, а вона щось читала-читала і нїчого не розуміла, аж їй мусів Михась роз'яснити, що те все значить. Таки, видко, щось навчив ся...

VIII.

І вже Савчиха тілько всеї потїхи мала з сина, що на Рівдво. А потім прийшло ся їй знов гризти ся та журити ся. Стороньский написав, що шкода кождого дня у Львові, плаченого за Михася; радше би єго забрати до дому. Але Савчиха не вірила; їй все здавало ся, що то Стороньский тілько з зависти таке говорить та пише, а Михась таки дістане добру клясу. Ще надії не стратила, що хлопець поправить ся.

Але гнеть прийшлось їй гірко, дуже гірко розчарувати ся. Скінчив ся перший пів-рік науки і Михась приїхав до дому на малі вакациї з третьою клясою і злою нотою з обичаїв. Як зрозуміла Савчиха, що в сьвідоцтві Михася написано, вибила, вибила єго патиком, здерла з него „кадетский“ мундур, виймила якийсь старий і кинула єму в очи.

— Коли — каже — не хотів ти бути ксьондзом, то будеш у мене за свиньми ходити!

Таке єму мама сказала! А як же! Сказала єму і сама, як подумала, яка то ганьба для неї, як люди будуть з неї сьміяти ся, кілько гроший стратила, кілько ночий не доспала, кілько по дорогах намитружила ся, кілько нажурила ся та наплакала ся, штуркнула ще раз Михася кулаком в плечі і з дитиною пішла в кухню та там довго-довго плакала.

Не дивота, що плакала! кому би не був жаль?

А Савка нїчо! аби слово хлопцеви сказав! Так як би рад був. Подивить ся на Михася, усьміхне ся в вуса, поклепає єго по плечах тай тілько скаже: „кадет“ і більше нїчо. А Михась хоч нїби й плаче, а прото скоро сльови втирає, таки радий він, ще й який радий, що остане ся дома, що не буде мучити ся в школї.

Було то в недїлю зрана, як Михась приїхав. У Савчихи тілько й думки було, що про свою гризоту і страти. Она що хвиля обертала ся до Михася, аби єго штуркнути, але чим далї то стримувала ся; жаль їй було хлопця. І так змарнїв, бідачиско, у Львові. Мури там тягнуть силу з чоловіка і годї добре виглядати.

Пішла она до церкви. Молила ся там, троха плакала з жалю, аж людий то дивувало.

Виходить она з людьми з церкви, а перед нею іде Воронячка, та баба пащеката, і Ковачка з Греблї. Савчихи за собою не видять, а про ню розмавляють.

— Не знати, чо нинї Уланиха так в церкві плакала? — питає ся Козачка.

А Воронячка, що то в неї язик як у гадини пожаристої: — З утїхи — каже — плакала, що єї кадет уже лацїньску школу скінчив.

— А Дутчишин — каже Ковачка — чую: добру клясу дістав. Добре їй так, тїй богачцї...

Як то почула Савчиха, то під землю хотіла запасти ся, як би їй хто в лице дав. так

з яким се питанє у високій палатї трактує ся, єсть цїлком неоправданим.

А тепер приходжу я до третьої части предложеного питаня, т. є. до питаня що-до місцевости для бажаних паралєльок. Тут зараз впадає в очи, чому місце для сих паралєльок вибрано як раз в Чернівцях? Чи лежать Чернівцї у волоскій части краю? Ї чи нема для них відповіднїйше положеної місцевости в краю? Придивім ся дотичним відносинам трохи близше.

Міродайними для Чернівцїв повітами є: Черновецкий сїльский повіт враз з Чернівцями має 66.546 Русинів, 27.542 Волохів, кіцманьский повіт 79.638 Русинів, 93 Волохів; серетский повіт 22.849 Русинів, 14.688 Волохів; сторожинецкий повіт 26.584 Русинів, 30.670 Волохів; вижницкий повіт 48.888 Русинів, 168 Волохів; разом 244.505 Русинів і 73.081 Волохів. Отже черновецка околиця є переважно руска. До того треба ще замітити, що 30.670 Волохів сторожинецкого і 14.608 Волохів серетского повіту є від Чернівцїв через Русинів відокремлені, отже відвернені і граничать до переважно волоского радовецкого повіту, так що для тих волоских громад радовецка ґімназия близша або певно не дальша як черновецка.

Пригляньмо ся тепер дотичним відносинам коло Радівців. Там представляє ся справа так: Радовецкий сїльский повіт враз з Радівцями має 8837 Русинів і 58.080 Волохів; серетский повіт 22.849 Русинів і 14.608 Волохів; сторожинецкий повіт 26.548 Русинів і 30.670 Волохів; разом: 58.270 Русинів, а 103.358 Волохів. Так отже є радовецкий повіт враз з північними селами серетского і сторожинецкого повіта переважно волоский. Супроти него стоїть черновецка околиця по відлученю волоских громад в серетскім і сторожинецкім повітї майже чисто руска околиця.

Коли розважимо всї ті обставини, то мусимо ся здогадувати, що нагле жаданє д-ра Вольчиньского на основанє волоских паралєльок в Чернівцях має вже меньше річеві мотиви. Тому мусимо сю частину єго внесеня рішучо яко безпідставну відкинути.

Зібравши все доси сказане разом, приходимо до висновку, що проти жаданя волоских паралєльок в краю принципіяльно не можна нічого закинути і я, як вже сказано, радо голосував би за внесенєм уложеним в такім змислї; а противно наглість і для тих паралєльок жадану місцевість треба назвати жаданєм, котре виходить з чисто полїтичних мотивів, і тому против него треба як найбільше рішучо виступити.

Коли вкінци зважимо національну нетерпимість панів товиришів волоскої народности, котра так далеко сягає, що панове Волохи хоч, що правда, лише за помочію своїх трьох гостий (Воляна, Тиміньского і Бежана — *Ред.*) на засїданю в пятницю відкинули внесенє, котрого здїйстненє для культурного розвитку гр. пр. Русинів є необходиме і безпроволочно потрібне, то нїхто не може Русинам взяти за зле, коли Русини до предложеного, передовсїм полїтичним цїлям служачого питаня займуть відпорне становище. Зрештою не потребують панове журити ся голосованєм, бо ті самі панове „Русини“, котрі мали сумну відвагу, тут гр. пр. руску народну школу довести до упадку, ті самі панове „Русини“ певно поможуть до побіди внесеню на заснованє волоских паралєльок, котрі суть ворожим підступом против буковиньских гр. пр. Русинів!

Промова пос. д-ра Смаль-Стоцкого

виголошена на засїданю буковиньского сойму дня 7-го лютого с. р. при шкільнім справозданю.

(*Конець.*)

Єго Маґнифіценция п. ректор Попович звів дебату на цїлком иньше поле. Він вніс іменно в дебату момент, котрий — сказав бим — не є чисто церковний, а вже більше полїтичний, хоч п. ректор хотів справу обяснити з церковного становища. Він сказав, що церков мусить бажати, аби оба до неї належачі народи себе розуміли, з собою жили в згодї і держали ся купи.

Прошу, відки приходить церков до того, дбати, щоби до неї належачі народи себе розуміли, іменно що-до мови розуміли? (*Протести.*) Церков має цїлком иньшу задачу, нїж учити мови! (*Протести на сторонї Волохів.*) Цїлком безперечно, мої панове! Се не діє ся і у католицкій церкві, де два ріжні народи до неї належать, як пр. в Чехах, де є Чехи і Нїмцї. Оно ясне як сьвіт, що сьвященники мають цїлком иньші задачі, як своїх вірних вчити одної або другої мови. Правда, їх задачею є старати ся, щоби вірні тої церкви себе обопільно розуміли, але в значіню: жили в згодї, бо се суть засади, за яким повинні устоювати ся сьвященники, засади, котрі випливають з науки Христової. Однак тїшить мене дуже, що тут з такої авторитетної сторони прецїнь раз сконстатовано, що церковна власть православна доси не постарала ся, аби гр. пр. сьвященики на Буковинї вміли обі мови. Так, се для нас іменно дуже великої ваги, бо кілька разів ми сю справу порушували, кілько разів ми те саме казали, тоті панове казали, що то просто неправда, а тепер чують панове з певно компетентної сторони, що гр. пр. церковні власти на Буковинї дїйстно не постарали ся о те, а до сего можу я сегодня додати, що 70 руских парохій мають таких сьвящеників, котрі по руски не розуміють.

Що-до вискаву, аби оба народи держали ся купи, що п. ректор в своїй промові поставив яко бажанє церкви, то се вже є момент полїтичний і не сьміє се стати задачею церкви, бо се церков нїчого не обходить. Два ріжні народи можуть до одної і тої самої віри належати, а з національних або з иньших причин себе не „розуміти“, як з другої сторони є народи, котрі хоч ріжного віроісповіданя таки з собою дуже добре згаджають ся; так також буває.

Признаю, що церкві мусить богато на тім залежати, аби засади християньскої науки взагалї вкорінювали ся, аби всї народи без ріжницї віроісповіданя жили в згодї, і коли церков о те дбає, то она сповнила свою задачу.

Я тепер вже бачу, що панове Волохи хочуть коньче резолюцию посла Пігуляка похоронити; з їх становища можна би се зрештою розуміти. Але не можу нїяк зрозуміти, чому не хочуть иньші „Русини“ вставити ся за рускою школою.

Нам казано, і се вічно повтаряють, що прецїнь в Чернівцях має основати ся руска народна школа. На се я вже сегодня зраня відповів, що се цїлком иньша річ, а перед нами стоїть иньша річ. Черновецка громада має дбати о черновецкі дїти, а тут виразно піднесено, що гр. пр. школа має дбати о дїти із сїл, головно-ж о гр. пр. дїти, до чого черновецка громада з віроісповідного становища зовсїм не зобовязана. Зрештою внесла адмінїстрацийна комісия і таку резолюцию. Панове суть в більшости і знають вже тепер, що ся резолюция буде принята, отже по що властиво все з тим виходити. Панове знають також, що ми за сею резолюциєю голосувати мусимо, бо тут розходить ся о руску школу, і власне тому менї становище иньших „Русинів“ що-до резолюциї пос. Пігуляка зовсїм не зрозуміле.

Мушу ще дещо сказати про приватний характер гр. пр. школи. З виводів о. архимандрита Калїнескула виходить, що та школа була раз приватна, коли-ж єї прилучено до педаґоґії, стала ся она публичною школою. Коли-ж опісля засновано учительску семинарию, стала ся она знов приватною школою. Так само як гр. пр. висша реальна школа і сучавска ґімназия мають публичний характер, може тепер стати ся, що гр. пр. школа в Чернівцях стане ся також публичною школою.

Коли однак пос. др. Вольчиньский каже, що ми сею резолюциєю дбаємо лише для себе, то мушу єму відповісти, що ми тепер безперечно лише для себе маємо дбати; ми прецїнь минувшого року поставили резолюцию, що мала на оцї оба народи, а помимо того панове Волохи єї не піддержали і она упала. Сего року ми поставили резолюцию, котра тичить ся лише нас. Прошу, мої панове, також о себе дбати, а ми будемо дотичну Вашу резолюцию певно піддержувати. На стілько прихильности ми все показували, де розходило ся о культурні потреби волоского народу, що ми нїколи не виступали проти культурних змагань Волохів. (*Оплески.*)

її стидно зробило ся за сина. Она обернула ся, нїби когось шукала, а то лиш на то, аби дальшої бесїди Воронячки і Козачки не чути. Закусила зуби і пішла до дому.

На вечірню не пішла, не хотїла. Просидїла дома коло дїтий, а між людий вийти бояла ся. По вечірни прийшли до хати тато Чупский, прийшов Савка, надбіг звідкись Михась, сїли собі, балакають. А про кого балакають? Про Михася. І не рад би чоловік єго зачіпати, а мусить, бо серце болить.

— Я на него двіста трийцять риньских дотепер видала! — каже Савчиха з жалем. — Нинї обраховалам.

— Але за то хоч наїздила ся ти до Львова! — каже весело Савка. — За всї часи наїздила ся і ти і всї ми.

— А бодай він запав ся той Львів паскудний! — закляла Савчиха.

— Чого кленеш, Касюню? адже ти зі Львова ще й доньку привезла — зажартував собі батько Чупский, виняв з колиски дитину і став гойдати на руках та примовляти: „львівска панна! львівска панна!“ А та панна так до дїда усьміхає ся любенько! Гарна буде дитина!

— Як би тїтчин професор був хотїв, то Михась був би добру клясу дістав — говорила все своє Савчиха, чуючи жаль до всїх.

— Не жури ся, жінко — каже Савка — най кобила журить ся, що велику голову має. Що Стороньский винен? Тепер менче клопоту буде. Маєш ти Геленку для себе, а я буду мати Михася для себе. От тілько посварили ся ми з шваґром через кадета, а то без того би могло було обійти ся..

— Не пий, то не буде сварки! — замітив батько Чупский.

— Та я то й сам виджу, що біда менї з тим питєм... Мушу закинути, аби незнати що.

А Михась тої розмови слухає і щось хоче сказати, а боїть ся. Але вкінци набирає відваги і каже:

— Мама повідають, що на мене двіста трийцять риньских видали. А за мого Зіркатого яких сто риньских хто забрав?

— Який він твій був, той Зіркатий? — питає ся батько. — Чиєю-ж то мукою ти єго годував? га? Ади! який мудрагель!

Михась замовк і не знав, що сказати.

В ту хвилю надійшла в хату стара Чупска. Прийшла така рада, аж старі очи сьвітять ся.

— Дутчисї — каже — дав Бог тепер сина. Такий внук як цванциґер!

А та новина дуже сподобала ся старому Чупскому; він зірвав ся і каже:

— Знаєш що, стара? То ми тепер маємо двайцять пять внуків разом. Цїсарский нумер...

І тїшили ся, всї, що Дутчисї дав Бог сина, тїшили ся хто більше, хто менше.

Шість синів має тепер Дутчиха. Коли то виховати? де на них гроші взяти? Дай Боже, аби той наймолодший і всї вчили ся так, як той найстарший, Андрусь, що мама за ним душі в собі не чує, так єго любить.

Чернівцї, в сїчни 1896 р.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 15. лютого 1896. р.

Чому руска ґімназия мусїла бути в Чернівцях, а не деинде, про се ми доси писали нераз, та дарма, бо анї Волохи анї їх союзники не хотїли признати правдивість наших доводів. Тепер же на послїднім засїданю бук. сойму сказав краєвий президент ґр. Ґоес у відповідь на закиди пос. Цуркана таке: „Я не думав, що буду мусїв до сего предмету ще раз забрати слово; однак чую ся до того спонуканим, бо пос. Цуркан зробив деякі замітки про низшу ґімназию з рускими паралельками. Піднесено именно тут, що для руской ґімназиї зовсїм не була потреба, вибирати на осїдок Чернівцї, що она так само цїлком добре могла бути основана в Кіцмани, Вижницї або Вашківцях. Позаяк правительство що-до місця, де мали би рускі паралельки осунувати ся, вже зазначило свою гадку, то чую ся з мого становища обовязаним на се відповісти кількома словами: Місцевости Вижниця і Вашківцї лежать на границї краю. Я не потребую дальше підносити, що їх не можна нїяк уважати відповідними місцями, де би заснувати можна руску низшу ґімназию. Ті обидві місцевости мають з третою місцевостю Кіцманем се спільне, що о учащуваню нїмецких учеників там до школи не може бути й бесїди, а инакше як з нїмецкими основними а рускими паралельними клясами тої ґімназиї не проєктовано. Она була би отже в Кіцмани, Вижницї і Вашківцях з самого початку неспосібною до житя і тому не можна було о єї заснованю в тих місцевостях думати. Ще друга обставина заважила тут богато. Хто знає Кіцмань, Вижницю і Вашківцї, той мусить собі таки сказати, що не лише тепер, але на довгі лїта є цїлком виключено, аби покликаним на ту ґімназию учителям і ученикам можна подати відповідне житє. Сї а не иньші причини були для правительства міродайними, вибрати для заснованя руских паралельок ґімназию в Чернівцях, а не иньшу місцевість.“ Може хоч сї слова спамятають наших ворогів і через те вже устануть ворожі статї Gazet-и Bucovinei, котрі все уважали руску ґімназию в Чернівцях провокацию Волохів....

Вибори до ради міскої міста Львова а Русини. Недавно тому оголосило „Дѣло“, що у Львові завязав ся комітет в цїли переведеня виборів до ради міста Львова. — Про дїяльність сего комітету і чутки більш не було; здавалось, маневрує він зразу тихцем, орґанїзує ся добре, а в хвили рішаючій вийде з пляном добре обдуманим і викотить на арену борби виборчої сильну армаду. Тому то нїхто з львівских Русинів, навіть і ті, що належали до минувших комітетів виборчих, не розпитував про хід нарад того комітету, ба навіть і не знав, хто до его складу належить і яких кандидатів наміряє ставити, чекаючи спокійно оповіщень прилюдних, які звичайно допера кілька днів перед виборами до відома загалу приходять. Аж ту мов грім з неба спали днем наперед (13. с. м.) на Львовян запросини на раду 14. с. м. в справі виборів! З сих запросин довідуємо ся, що предсїдателем комітету есть п. В. Нагірний, містопредсїдателями Др. Лев Павенцкий і Димитрий Ковальский, секретарем Бачиньский, кандидат нотарияльний, а як приватно довідуємось другим секретарем був вибраний п. К. Паньківский, та той бачучи, в яке товариство він попав ся, зрік ся чим скорше не тілько уряду другого секретаря, але й виступив цїлком з комітету. Не дивуємось проте, що Русини львівскі задумали зложити новий комітет, але нам тілько те дивно, чого п. В. Нагірний пхає ся у Просьвіту, Народну Раду, Зорю, Днїстер, Сокіл і пр., коли там для него поля нема, бо там не засїдають его товариші сердечні! Чи не лїпше було би ему вже раз відповернути ся цїлком у другу сторону? Та правда: годі ему се зробити, бо Народний Дім, Руска Рада, общество Качковского, Общое рольничо-кредитное заведение і пр. хлїба ему не дадуть... Ну, а репрезентациї львівскій ґратулюємо зрадних, які вийшли з поручення повисшого комітету!

Сьвято в Соколї. Під таким заголовком подало „Дѣло“ оногди згадку про обхід других роковин істнованя тов. „Соколъ“ у Львові. Ми би були щасливі, наколи би нам довелось, водячись правдою і прихильностию, подати до відомости загалу, що осьто наш Сокіл львівский славно розвиває ся, що чистить тисячі членів, що за єго інїциятивою орґанїзують ся огневі сторожі по місточках і селах і пр. Коли-ж бо нїгде правди дїти, так не є. Правда, що тов. Сокіл молоде ще, щоб те усе вже до двох лїт вспіло було доконати, але кромі того є ще друга причина єго слабого розвою; ось она: Сокіл не стоїть на виразнім ґрунтї. До єго членів належать не тілько Русини, але і Москалї, властиво ренеґати як господинове: Марков, Мончаловский, Павенцкий. Се-ж і причина, що коли на перших загальних зборах „Сокола“ явилось таке число людий, що велика саля „Рускої Бесїди“ не могла їх помістити, нинї по двох роках і то в сьвято Сокільске число присутних було вельми мале, а поміж ними окажесь число членів Сокола ще менче, скоро відрахуємо запрошених гостий та пань, що занимались буфетом, а котрих в новинках „Дѣла“ названо „Соколицями“. А вже-ж не причиняєсь до розвою „Сокола“ і єго заступник голови проф. Цеглиньский словами на темат демократизму руского Сокола, котрі викликали у присутних дуже миле враженє і саля залунала френетичними оплесками одобреня — як каже „Дѣло“. Ну, проф. Р. Цеглиньский нинї у Львові в моді, для чого-ж не підносити вражінь єго слів, але тілько слів, бо дїл п-а Цеглиньского нїяких ми доси не бачимо! Які то слова були, і у кого они викликали враженє, прошу послухати їх: „Сокіл се одиноке руске товариство, в котрім заступлені всї партиї, проте оно на вскрівь демократичне.“ Ось в коротцї цїлий зміст промови п. Цеглиньского, яку виголосив до господинів Маркова і Павенцкого, а котра одушевила особливо тих двох господинів і може ще зо трьох Соколів, що повертають ся, куди вітер повіє. Хиба-ж проф. Цеглиньский уважав Маркова, Павенцкого і пр. за Русинів? Чи-ж не бачив на власні очи, як в хвили по его промові, коли засьпівали Соколи „Ще не вмерла Україна“ — той господин Марков мимо вговорюваня не рушив ся з місця, хоч усї присутні стоячи вислухали їмну народного?! Ось вам видимий результат „демократизму Сокола“, котрий проф. Ц. так хвалив! Коли-ж те, що такі Маркови і иньші, у котрих тілько спільного з Русинами, що обряд (тай то не у всїх), має бути демократизмом Сокола, так чому-ж Сокіл не кличе до себе п. п. Плятонів Костецких, Черкавских і пр. і пр. Они теж такі самісїнькі Русини як госп. Марков! Почисліть Соколи Ваші теперішні ряди, погляньте, кого в нїм нема, хоч повинні бути, та тодї поставте собі питанє, чи „бути“ Соколови з такими засадами, які проголошує заступник голови проф. Цеглиньский, не красше позбутись засад а з ними і людий, що одиноко стоять в дорозї розвою Сокола, того з товариств, що — як здавалось зразу — обгорне цїлу Русь-Україну.

Сих кілька слів з серця висказаних приміть рускі Соколи також щирим серцем.

Не все те, що говорить ся „від серця“, мусить зараз бути і розумне. П. Ярослав Коритовский, купець з Калуша, дав відповідь в *Дѣлѣ* на нашу новинку п. з. „Швець знай своє шевство“ в числї 17-ім *Буковини* і рад з того, що наговорив „від серця“ небилиць. Перше всього єго здогад що-до дописувателя зовсїм фальшивий — отже й всї висновки з того фальшиві — а відтак єго балакання про „синекури одиниць“ то чисто калуске пустомельство, котре не знати з яким чолом *Дѣло* надрукувало. Хто має ті синекури і які? П. Коритовский закидає нам стріляне впоза плота; нехай же тепер сам явно скаже, хто з нелюбих ему полїтиків займає синекури, нехай вичислить ті даремщини і докаже, що се справді не що иньше, лише даремщина. А покищо нехай не перецїнює свого авторитету! В справі сеї відповіди п. Коритовского одержуємо від нашого дописувателя зі Львова таке письмо: „Львівскі оповиціоністи поінформували п. Коритовского з Калуша, буцїм то я займив ся в *Буковинї* єго особою. Отже я уважаю рішучою нїкчемностию, користувати ся для особистих та клїкових цїлий *приватними* листами, та ще писаними серед незнаних близше обставин. Але я не відповідав п. Коритовскому нї на Народній Радї, нї в *Буковинї*, длятого, що полишивем поперед всего слово людям більше до сего покликаним. Тепер же, викликаний на слово, сказав я отсе відкрито чеснїй калуській компанії *свою* гадку. — *Доктор*.“

Православна церков у Львові. Довідуємо ся, що сими днями наспіло мінїстерияльне рішенє, котрим правительство жертвує на будову нової гр. пр. церкви і парохіяльного дому у Львові 108.000 зр. Взагалї ся церков розвиває ся красно. Парох о. Евгений Воробкевич заложив церковну біблїотеку, котра тепер вже числить 778 томів; суть там також видання „Просьвіти“ і черновецкої „Рускої Бесїди“. Певна річ, що за ті заходи не лиш вірні православної церкви, а й всї Русини вдячні о. Ев. Воробкевичеви, синови нашого поета Ісидора Воробкевича.

Громада Лужани. Господарка волоских сьвящеників по руских селах, душпастирів байдужих майже зовсїм до своїх парохіян-Русинів, доводила вже до таких пригод, як в Раранчи. Але проте православна консистория мало звертала увагу на ріжні непорозуміня волоских сьвящеників з рускими громадами і була на стілько коротковзора, що против власного інтересу тих споров не полагоджувала. У нас вже від кількох місяців в редакцийній теці лежить величезна допись про о. Дмитра Дана в Лужанах. В тій дописи гірко нарікає громада на свого панотця, вичислює ріжні єго лихі поступки через пять лїт, і кінчить ся розпучливим відзивом до властий, щоби о. Дана забрали з Лужан. Ми не помістили сеї дописи, щоби непорозумінь не підтримувати і не ширити. Та видко, о. Дан допік громадї так, що приневолив єї до рішучого кроку. Именно, нї більше нї меньше, Лужани хотїли піти за приміром Раранча і приняти унїю. В тій цїли вже й удавали ся до о. К. Костецкого в Чернівцях та замовили у себе соботнє богослуженє. Треба було великої намови зі сторони наших послів-народовців і иньших осіб, аби не повторила ся історія така, як в Раранчи. Ішло о усуненє о. Д. Дана з Лужан — і се стало ся вчера. На місце Дана призначено для Лужан на завідателя Русина о. Теодозия Кантиша з Южинців. Се певно втихомирить громаду, до чого і ми єї взиваємо. Нехай же тепер постарають ся селяни з Лужан ще й о свою раду громадску, щоби потім знов не нарікали. А увагу православної консисториї звертаємо на те, що є ще й иньші села, в котрих лише з вини волоских сьвящеників є великі непорозуміня. Ми могли би зараз вичислити три такі села, що грозять переходом на унїю; та чей консистория сама то знає і лад заведе.

ТЕЛЄГРАМИ „БУКОВИНИ“.

—o—

з дня 15. лютого 1896 р.

Відень. Цїсар надав ордер золотого руна кн. королеви Парови, кн. Павлови Естергазіому, кн. Адам Сапізї, мінїстрови ґр. Зеноньови Вельзерсгаймбови, намістникови ґр. Францови Тунови, ґр. Іванови Гарахови, ґр. Тасїльо Фестетичови і Алядарови Андрашіому.

Відень. Після донесеня Pol. Corr. потвердив султан кн. Фердинанда не сувереном, лише князом Болгарії.

Відень. Австро-угорский банк знизив стопу процентову о пів процент.

Відень. Придворний маршалок кн. Гогенльоге помер в ночи нагло на удар серцевий. Цїсар зложив вдові кондоленцийну візиту.

Відень. Долїшно-австрийский сойм замкнено вчера.

Прага. Сойм замкнено. Перед палатою соймовою заграла міщаньска музика гимн народний. — Комисия адресова відкинула внесене на вислане державно-правної адреси до цісаря і поставила певні державно-правні принципи, на підставі котрих комисия має дальше працювати.

Софія. Помазане кн Бориса відбуло ся вчера о 10-ій год. ранг в катедральній церкві в присутности росийского ґенерала Голенищева в заступництві царя яко хрестного батька, надзвичайних заступників султана, Франциї, Греции і Сербії. По церковній церемонії відбула ся войскова парада. З цілого краю приходять численні телеґрами з желанями і подяками.

Софія. Заступник царя ґенерал Голенищев-Кутузов приїхав сюди. Єго витано на двірци дуже торжественно. Яко заступника Росиї представив Чарикова.

Софія. Собраніє рішило дарувати кн. Борисови пів міліона фр., котрі зложуть ся в національнім банку на проценти аж до повнолітности кн. Бориса.

Царгород. Австрийский амбасадор бар. Каліце повідомив перший правительство, що віденьский кабінет згодив ся на потверджене кн. Фердинанда.

Ціни збіжа і других продуктів.

Дня 15-го лютого 1896.

	Львів.		Чернівці	
Пшениця . .	від 7.20	до 7.40	від 7.50	до 7.60
Жито	„ 6.—	„ 6.40	„ 6.20	„ 6.30
Ячмінь	„ 5.—	„ 6.	„ 5.50	„ 5.75
Овес	„ 5.20	„ 5.40	„ 5.05	„ 5.15
Ріпак	„ 8.25	„ 8.75	„ 8.75	„ 9.—
Горох	„ 5.—	„ 8.—	„ 5.—	„ 6.—
Вика	„ 4.75	„ 5.—	„ .—	„ .—
Льнянка . . .	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Біб	„ .—	„ .—	„ .—	„ —
Бобик . . .	„ 4.75	„ 5.—	„ .—	„ .—
Конюшина чрв.	„ 30.—	„ 40.—	„ .—	„ .—
Конюшина біла	„ 40.—	„ 55.—	„ 27.—	„ 31.—
Конюш. шведск.	„ 30.—	„ 38.—	„ .—	„ —.—
Кмин	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Аниж	„ .—	„ .—	„ .—	„ .—
Кукуруза . .	„ 5.20	„ 5.50	„ 5.—	„ 5.10

Хміль 30.— до 50.— злр. за кільо у Львов і **оковита за** 10.000 літрів 14.—15.—.

Видає тов. „Руска Рада“ в Черніівцях. Відповідає за редакцию Осип Маковей. З друкарні Г. Чоппа.

